(Nro. 235.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 119. 11. Października 1822.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienie C. K. Rządu kraiowego.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą Swoią z dnia 12go Sierpnia r. b. stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył Salamonowi Pergamenter mieszkaiącemu w Wiedniu przy ulicy Kumpfgasse zwaney pod Nrm. 828, pięćletny przywiley na wynalazek mechanicznego wachlarza, którego bez użycia do tego rąk, dwoiako używać można, to iest: a) nadawszy mu ruch przez słabe przyciśnienie nogą, i b) że tenże przez własny mechanizm kilka godzin w ruchu zostawać może, gdzie go nawet podczas snu użyć można.

Ciąg dalszy Patentu względem urządzenia Instytutu Lombardzko-Weneckiego Monte.

Tytuł IV.

Własność i pobór dochodów, rękoimie do tychże ściągaiące się; postępowanie z zapisami zapewniaiącemi.

§. 12. Prawo własności i hypoteki na zapisane dochody, równie iak prawo do ich doczesnego poboru, nabywa się wedle przepisów księgi ustaw cywilnych i powszechney ustawy sądowey.

§. 13. Ztemwszystkiem Instytut Monte uważa tylko tego za Właściciela dochodów, na którego imię takowe początkowo, lub w skutek wyraźney i porządnie wydaney cessyi, alboteż z mocy sądowego wyroku do ksiąg kredytowych wciągnięte zostały. Podobnież Instytut Monte uważa rękoimię obciążaiące własność lub użytek dochodów, równie iak rozwiązanie iuż niszczonych rękoimi, wtenczas tylko za istnące, ieżeli prenotacyia tego przez właściwą Władzę w księgach kredytowych podług przepisów księgi Ustaw cywilnych i powszechnego porządku sądowego iest uskuteczniona.

§. 14. Cessyią zapisu dochodowego uważać będzie Instytut Monte za legalną i w skutek tego nakaże przeistoczenie własności w księgach kredytowych, ieżeli na odwrótney stronie zapisu dochodowego, odstąpienie prawa wyrażone iest podług osobnego formularza.

§. 15. O pierwotnych rękoimiach, wykazuiących się z bezpośredniey likwidacyi, Prefektura dla łatwieyszego urzędowania, uwiadomiona będzie przez spisy, w §. 4. niniejszego Patentu Naszego wymienione, które od Kommissyi likwidacyyney otrzyma.

§. 16. W związku z §. 13. niniejszego Patentu Naszego, wypłata wstrzymana bydź może tymczasowie na prośbę wpisanego właściciela lub uznanego przez Prefekturę Assygnataryiusza, ieżeli z nich który zapis dochodowy zagubił, a zapobiedź chce, by w ciągu umorzenia zapisu ilość dochodowa nieprawnie podniesioną nie była.

§. 17. Jeżeli dochód wypłacać ma kassa skarbowa prowincyyna, prosić można o wstrzymanie wypłaty dla nagłych okoliczności bezpośrednio u kassy wypłacaiącey, wszakże wraz podać należy o to prośbę do Prefektury Instytutu Monte, która na zawieszenie wypłaty zezwolić ma.

§. 18. Wstrzymanie wypłaty zezwolone drogą zasądową, traci skuteczność swoią po upływie miesiąca, ieżeli w tym przeciągu czasu Instytut Monte nie otrzyma sądowego rozporządzenia, wstrzymanie wypłaty utwierdzaiącego.

§. 19. Tylko właścicielowi wpisanemu lub iego umocowanemu, służy prawo żądania bezpośrednio od Prefektury potwierdzenia bytu i stanu iednego lub więcey dochodów.

Każdy inny potrzebuiący takowego potwierdzenia, podać ma o to prośbę do przyzwoitey instancyi sądowey.

Potwierdzenie takowe, nie zastępuie bynaymniey mieysca zgubionych zapisów dochodzonych.

§. 20. Obięte niniejszym tytułem oznaczenia, zastosowane bydź maią także do zapisów zapewniaiących (*Certificati*), iak dalece ich własność dozwala.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

)(

Z Wiednia d. 1. Października. — N. N. Cesarstwo Ichmć dziś opuścili Stolicę, iadąc przez Salcburg do Werony.

N. Cesarz Rossyyski odiedzie z tąd dnia iutrzeyszego celem udania się tą samą drogą do Włoch. Xiążę Wellington przybył tu zeszłey nocy i wysiadł w domu C. K. nadworney Rady woienney, przygotowanym dla niego. Król. Pruski Kanclerz Stanu, Xiążę Hardenberg, ziechał tu dziś po południu.

Naywyższym listem gabinetowym z d. 28. Września r. b. wydanym do C. K. pierwszego Ochmistrza Xięcia Trauttmansdorf, raczył N. Pan na czas pobytu Swoiego we Włoszech wyznaczyć Jego Cesarzowic. Mość Arcy-Xięcia Ludwika, Swoim Zastępcą i poruczył mu ster Administracyi publiczny.

Kurs Wiedeński z dnia 2go Października: Obligacyie długu Stanu 5-procentowe w M. K. 835/16. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ———. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — —. — Obligacyie Wied. 2 1/2 proc. 38 1/4 M. K. — Kurs na Augszburg za 100 Kur. 99 1/4 Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 2497/8. — Akcyie bankowe, iedna po 800 1/2 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia i Brazyliia.

Podług listów z Lizbony z d. 1. z. m. umieszczonych w Gazetach Londyńskich czytano na posiedzeniu Stanów d. 26. Sierpnia notę Ministra sprawiedliwości tey treści: »że Król Jego Mość wierny temu wszystkiemu co się tycze świętey sprawy Konstytucyi, dał mu poznać życzenie swoie, by władczemu Kongressowi przełożył dwa listy, pisane przez iego dostoynego syna a nadesłane z Rio-de-Janeiro statkiem pocztowym, przeto Stany z ich treścią uwiadomione zostaną.«

Pierwszy z tych listów datowany iest z Rio-de-Janeiro pod d. 19. Czerwca. Następca tronu potwierdza odebranie dwóch listów od swoiego Oyca i Króla, i opowiada szczegóły zmuszaiące go do użycia zaradczych środków, do których potrzeba było przystąpić w Brazylii, dodaiąc, że bliski iest wykonania rozdział tego Królestwa w skutku nienawiści, iaką uniesiony iest cały naród przeciwko Stanom, które Xiążę burzliwemi i nikczemnemi nazywa. W ninieyszych stosunkach, gdy sobie Xiążę przypomina, że Król Jmć mówił do niego w Rio, iż w przypadku rozłączenia, byłoby lepiey, ażeby sam Xiążę stanął na czele Królestwa, niżli, żeby to miał uczynić iaki awanturnik, zrobił więc zadosyć żądaniu Brazylianów. Już większa część prowincyi obwołała go właśnie wiecznotrwałym obrońcą i protektorem Brazylii, i dała mu życzenie to do zrzumienia, ażeby Króla obwołać Cesarzem Zjednoczonych Królestw a Jego, to iest: Następcę Tronu Królem Brazylii. Następca Tronu wyznaie wszelako, że bez potwierdzenia Królewskiego nigdy na to rozporządzenie nie przystanie. Daley dowodzi, że rozdział Brazylii iest potrzebny, i uprasza, ażeby mogło bydź wolno Infantowi Don Miguel udać sie do Rio-de-Janeiro i tamże ożenić się z córką Następcy Tronu, Xiężniczką Donną Maryią de Gloria, przemawia nareszcie do Królewskiego serca iako do oycowskiego, ażeby nie zagradzał szczęścia synowi zabraniaiąc mu odpłynąć do Brazylii. Kończąc donosi Następca Tronu, że rodzina Królewska w zupełnem znaydnie się zdrowiu, poseła oraz wzór munduru gwardyi przyboczney tworzącey się w Rio-de-Janeiro i portret młodey Xiężniczki Donny Maryi de Gloria.

W drugim liście datowanym dnia 22. Czerwca donosi Następca Tronu Królowi, że Brygadyier Madeira prowadzi daley swóy uciążliwy sposób rządzenia i gra rolą tyrana Bahii i że Xiążę przedsięwziął niezwłocznie wypędzić go przemocą, głodem, lub wszelkiemi innemi możliwemi środkami tak z tego mieysca, iak i z całey Brazylii.«

Stany kazały wydrukować obadwa te listy i rozporządziły, ażeby odpis tychże wręczony został Kommissyi spraw zagranicznych, przezco postawioną będzie w stanie udzielić względem tego mniemań swoich.

Hiszpaniia.

Dziennik rozpraw z d. 18. Września udziela nam kilka listów z Bayonny, oświadcza oraz, że nie iest w stanie rozwiązać tajemnicy dla czego się sobie sprzeciwiaią. W liście z d. 10. i 11. Września piszą: Konstytucyioniści w Guipuskua zbiei zostali od rojalistów; Quesada czyniący tak wiele dla dobrey sprawy, ponieważ 25. Lipca wszedłszy z 300 ludzmi do Hiszpanii, liczy teraz tych i że więcey iak 5000 posiada zaufanie woyska i zatrzyma naczelnictwo. W drugim zaś liście zapewniaią, że uzyskał uwolnienie od służby, a Jenerał Odonnel został iego następcą. Przeciwnie wspomniony Dziennik pisze d. 19. z Urgelu: »Od czasu zaprowadzenia rejencyi zaczyna mieć powstanie regularny charakter; Baron d'Eroles zakłada kantony; tworzą się magazyny; sztabowi Officerowie przybywaią codzien-

nie do główney kwatéry; oczekuią tam Jenerała d'Espagne. Zima nie upłynie bez wielkich wydarzeń.' Miasta Kampredon i Ripoll będą znowu podług praw dawnych rządzone.« — Gazeta Francyi donosi z Bajonny, że naczelnicy guerillasów rojalistycznych przyięli na siebie policyią drogową w Nawarze. Dla tego wszystko, co nienależy do handlu od nich przeymowane bywa, szczególnie zaś fundusze do nowéy pożyczki i t. d.

Francyia.

— Z Paryża d. 7. Września. —

W sprawie Bertona w Poitiers, Jeneralny Prokurator Mangin, czytał d. 5. t. m. wnioski swoie od godziny 7méy do 11téy rano, a od 2giey do 5téy po południu. Śledził każdy krok Bertona, począwszy od d. 31. Stycznia, gdy Paryż opuścił, przybył do St. Malo, chciał uwieść Jenerała Rapatel, objechał ztamtąd inne miasta na zachodzie leżące, i starał się knować tam spisek, gdy tymczasem inni uknowali go w Belfort, ale bezskutecznie. Okazał związki Bertona z Pułkownikiem Alix, Grandmenilem, Wölfelem; obiawił postępowanie iego na taiemnych zgromadzeniach w Partenay, w hucie żelazney w Peyratte, w Thouars, w Saumur u nieiakich Gauchais i Caffé. Uznał go za naczelnika spisku rycerzy wolności. Połączył z tém wysłanie i podróże Grandmenila do Paryża do Komitetu dyryguiącego i Lafaietta; twierdził, iż Grandmenil nakłonił Bertona d. 18. Lutego, aby d. 24. odważył się uderzyć na Saumur. — Pytał się Prokurator, czyli spisek ten iest dziełem Bertona i iego wspólników i czyli oni mieli w nim naywiększy udział, lub czyli Berton i inni wspólnicy byli ajentami możnieyszych spiskowych, którzy ieszcze są w ukryciu? Oświadczył, iż sam Berton nazwał się ajentem stronnictw rycerzy wolności; które to stronnictwo iest mocne i polega na silnych zasadach. W tém mieyscu przytoczył mówca kilka uchwał rycerzy wolności, a między innémi, iż zamiarem utworzenia się tego związku było zrzucenie iarzma. »Przypomniymy sobie (rzekł) mówy niektórych Deputowanych w Izbie o tém iarzmie. Bronią Węglarzy iest sztylet, a u Bertona i Magnana (którego Wölfel zastrzelił) i u dwóch spiskowych w Belfort znaleziono sztylety; w spisku zaś w Roszelli odkryto ich także 17. — Statuta 62gi i 68my stanowią, że tylko naywyższa loża, czyli Venta, sama ma prawo karania śmiercią zdrayców, a nawet Zwierzchnosci i Władze, które iéy staią na przeszkodzie. Wiémy to z doświadczenia. (Słowa te wyrzeczone głośno i z zapałem wzbudziły w całém zgromadzeniu niechęć i odrazę, gdyż przed kilku dniami Pan Mangin miał właśnie przysłany sobie bezimiennie wyrok śmierci. Wyrok ten napisany był przez towarzystwo Węglarzy, a na około malowane były trupie głowy i sztylety.) Wyraził daléy mówca, iż Komitet dyryguiący, umiał dotychczas te piekielnie związki tak ostrożnie wykonywać, iż żadną miarą winy przypisać mu nie było można; lecz postępowanie iego iest toż samo, które statuta rycerzy wolności przepisuią dla ich naczelnéy loży. Chcą w 19tym wieku zaprowadzić pomiędzy nami Westfalski Sąd krwawy; chcą ponowić we Francyi okropności Neapolitańskie i Piemontskie. Któryż wreszcie są naczelnikami, których imiona nawet poświęconym nie są znaiome, albo raczéy których imion nawet w chwili śmierci wymówić im nie było wolno? Berton i wspólnicy wyrzekli ie. Są to: Lafayette, Foy, Keretry, Benjamin-Constant, Bojer d'Argenson, Lafitte i Manuel. Kto miał woyskiem dowodzić? Lafayette i Foy. (I Corcelles został do tego wmieszany przez list Bertoa do niego pisany, w którym polecał mu wachmistrza karabinierów, Simona.) Aliści, (mówił daléy) nie sąż to może czcze i nierozważne słowa spiskowych, którzy imiona te wmieszali w własne zamachy? Któżby o tém wątpił słysząc ich na mównicy prawiących zawsze o energii Narodu (to iest o powstaniu) i o niechęci Francyi ku Bourbonom, przypominaiąc sobie podróż Pana Constant do Saumur, iego związki z Panem Caffé i pożar polityczny, który po okazaniu się iego wybuchnął w tém mieście; pomnąc nakoniec na dowiedzione rozmowy Grandmenila i Baudrilleta z Lafayettem. Cofaią teraz wprawdzie Baudrillet i Lalande zeznania, które uczynili przed Wölflem; lecz Mości Panowie, nie dacież bardziéy wiary początkowym ich zeznaniom, niż tym, przez które dawne cofnęli? Lecz zarzuci mi kto może, dla czego członkowie tego tymczasowego Rządu nie zostali przed Sąd wezwani? Czyliż w tém stało się za wiele lub za mało? Odpowiadam, że nie. Materyialnie dowiedzionem iest, iż Grandmenil i Baudrillet mówili z Lafayettem, lecz ich rozmowy należą do drugiego spisku; nie mam zaś prawa mówienia o nim, a dałby Bóg, aby tak było! (Wykrzyknik ten uczynił mocne wrażenie.) Gdy zaś podług wszelkich moralnych dowodów, Lafayette iest wspólnikiem drugiego spisku, zdaie się, że iest

wspólnikiem i tego; z tey więc przyczyny, sądziłem, że mogę imie iego wspomnieć w akcie oskarżenia. Musiałem go wymienić, aby przysięgli dowiedzieli się, na iakiém to imieniu spiskowi swoie nadzieie opierali. Tym sposobem wniewecz obracaią się użalania przeciwko mnie osób, które wspomniałem. Nie iestem ia takim, abym z tyłu na nich napadał. Nikczemnikami i zdraycami są ci, którzy słabych i nieprzewiduiących ludzi wtrącaią w spisek, a potém zostawiaią ich na sztych wypieraiąc się ich zupełnie; nikczemnikami i zdraycami są ci, którzy utrzymuią skarby przywłaszczyciela i zrzuconego z Tronu władcy, a używaią ich na płacenie spiskowych. (Słowa te ściągaią się do składu Bonapartego u Lafitta i testamentu iego); nikczemnikami i zdraycami są ci, którzy chętnie wznowiliby nieszczęśliwe czasy rewolucyyne; oni są prawdziwemi liwerantami katów: (wyrażenie Pana Lafitte w Izbie Deputowanych); nikczemnikami i zdraycami są ci, którzy tworzą taiemne towarzystwa i podsycaią spiski za pomocą sztyletów uskutecznić się maiące.«

Na iedney z ostatnich posiedzeń w Poitiers uważano w Pułkowniku Alix wielką zmianę w wzroku i mowie. Oko iego było zasłupiałe, mowa pomieszana i bez związku. Raz poszedł do swego obrońcy i zapytał się go pocichu do ucha: »Co tu ma do czynienia Minister Spraw Wewnętrznych? Czyliż go nie widzisz? Przebrał się za żandarma. Od tego czasu dozwolono iego małżonce bywać u męża, a ta przez łagodność i stosowne obchodzenie się z nim, tyle iuż dokazała, iż nie mówi od rzeczy; wzrok iego atoli iest zawsze osłupiały. Ostatnią rozsądną uwagę uczynił Sędziom swoim i przysięgłym, iż nie do niego, ale do oskarzycieli należy dowieść, iż karty na wpół poprzecinane, które w iego stoliku znaleziono, miały cel taiemny i godny kary.

Podług Monitora z d. 20. z. m. zniweczono zamach uwolnienia z domu więzień w Bicetre, czterech na śmierć skazanych woyskowych w sprawie spisku Roszelskiego, (Bories, Goubina, Raoulxa i Pommiera). Monitor z d. 21. t. m. donosi o tém następuiące szczegóły: »Paryzka Policyia uwiadomioną została iuż od d. 14. t. m. przez swoich wiernych ajentów, że uczyniono spisek, ażeby owych czterech skazanych na śmierć w sprawie Roszelskiego spisku uwolnić z więzienia; powiększono więc dozór, a onegday po południu uwięził pewien urzędnik Policyi śledzący zamiar ten z pochwały godną gorliwością młodzieńca, umieszczonego w spitalu w Bicetre, gdy dozorcy więzień wyliczał 10,000 franków, połowę w złocie, a połowę w banknotach. Summa ta miała bydź tylko zadatkiem 60,000 franków, które z wpływu dochodów i pensyi miały bydź ceną uwolnienia. Pieniądze te, przekupniącego i niektóre o uczestnictwo oskarżone osoby zawieziono do Paryża i oddano w ręce sprawiedliwości. Ubodzy uczniowie szkoły lekarskiéy nie zwykli nigdy tak wielkich summ posiadać, musiały one wypłynąć z łepiéy naładowanego worka, o czém w toku dochodzenia zapewne się bliższych taiemnic dowiemy. Prefekt Policyi słuchał wczoray zrana niektóre osoby wplątane w ten spisek.«

Owi wyżéy wspomnieni cztéréy woyskowi straconymi zostali d. 21. t. m. po południu w Paryżu na placu, zwaném Greve. Każdego z nich aż na to mieysce prowadził duchowny, Raoulx i Pommier słuchali napomnień iego z uwagą, przeciwnie zaś Bories i Goubin. Ostatni zawołał ieszcze na rusztowaniu: »Niech żyie wolność!« na co przytomni licznie zgromadzeni odpowiedzieli odgłosem: »Niech żyie Król!« Z resztą mimo niezmiernego natłoku ciekawych, którzy pozapełniali od południa ulice i drogi prowadzące do rusztowania, nie wydarzył się naymnieyszy nieporządek.

P. Benjamin-Constant, który d. 19. wrócił z prowincyi do Paryża, gdy tylko wysiadł z poiazdu, zastał u siebie Kommissarza Policyi z kilkoma ajentami, dla odebrania mu drukowanych exemplarzów listu, pisanego do Jeneralnego Prokuratora z Poitiers, które miał przy sobie. P. Constant nadaremnie wzbraniał się temu postępowaniu.

Wyrokiem Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 17. Września zakazano we Francyi gazetę Nekkara.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 28. Września. —

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec żyta Złtp. od 14 do 15; pszenicy od Złtp. 18 do 20; ięczmienia od Złtp. 14 do 16; owsa od Złtp. 8 do 9; grochu od Złt. 21 do 22.

Ogłoszona została w Królestwie Polskiém z Naywyższego rozkazu Bulla Oyca Ś. Piusa VII. przeciw tainemu towarzystwu, zwanemu Węglarzy.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.